

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

สังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สภาพของสังคมมีความสลับซับซ้อนมากขึ้นจากแนวโน้มดังกล่าวมีผลต่อการพัฒนาประเทศ ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) และ ทิศทางการพัฒนาประเทศในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 - 2554) กำหนดขึ้นบนพื้นฐานการเสริมสร้างทุนของประเทศทั้งทุนทางสังคมทุนเศรษฐกิจ และทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เข้มแข็งอย่างต่อเนื่อง ยึดคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา และอัญเชิญปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางปฏิบัติ เพื่อมุ่งสู่สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน ดังนั้นยุทธศาสตร์การพัฒนาคคนและสังคมไทยจึงให้ความสำคัญลำดับสูงกับการพัฒนาคุณภาพคน เนื่องจาก คนเป็นทั้งเป้าหมายสุดท้ายที่จะได้รับผลประโยชน์และผลกระทบจากการพัฒนา ขณะเดียวกันเป็นผู้ขับเคลื่อนการพัฒนาเพื่อไปสู่เป้าประสงค์ที่ต้องการ จึงจำเป็นต้องพัฒนาคุณภาพคนในทุกมิติอย่างสมดุล ทั้งจิตใจ ร่างกาย ความรู้และทักษะความสามารถ พัฒนาผู้เรียนให้คิดเป็น ผู้เรียนจะสามารถคิดวิเคราะห์ ไตร่ตรอง ตีความ และเลือกตัดสินใจได้อย่างถูกต้องเหมาะสมซึ่งหากผู้เรียนมีทักษะการคิดที่ดี ย่อมเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน สามารถอยู่รอดและแข่งขันได้และมีคุณภาพชีวิตที่ดี อย่างไรก็ตามการพัฒนาทักษะการคิดนี้ ครอบคลุมถึงการคิดในกรอบการเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรมด้วยเพราะจะทำให้ผู้เรียนรู้ว่าสิ่งใดควรทำ ไม่ควรทำ และไม่ทำร้ายสังคม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550 : 113) เพื่อให้เพียงพอพร้อมทั้งด้าน คุณธรรม และความรู้ ซึ่งจะนำไปสู่การคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลรอบคอบและระมัดระวัง ด้วยจิตสำนึกในศีลธรรมและ คุณธรรมทำให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและสามารถตัดสินใจโดยใช้หลัก ความพอประมาณในการดำเนินชีวิตอย่างมีจริยธรรม ซื่อสัตย์สุจริต อดทนขยันหมั่นเพียร อันจะเป็นภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ให้คนพร้อมเผชิญต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น ดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรี และมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม อยู่ในครอบครัวที่อบอุ่นและสังคมที่สงบสันติสุข ขณะเดียวกันเป็นพลังในการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจให้มีคุณภาพ มีเสถียรภาพและเป็นธรรม รวมทั้งการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เป็นฐานการดำรงชีวิตและ

การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนนำไปสู่สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 65) รวมทั้งพัฒนาสังคมให้มีความเข้มแข็งและมีคุณภาพ การเสริมสร้างฐานรากสังคมให้แข็งแรงโดยการให้ทุกคนได้รับการพัฒนาคุณภาพในทุกมิติ ทั้งด้าน สุขภาพ การศึกษา การเรียนรู้ และการพัฒนาทักษะฝีมือ ควบคู่ไปกับการเสริมสร้างหลักประกันความมั่นคงทางสังคม(สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2545 : 3) การศึกษาเป็นกระบวนการมุ่งพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่มีคุณภาพ มีความสามารถเต็มศักยภาพ มีพัฒนาการที่สมดุลทั้งสติปัญญา จิตใจ ร่างกายและสังคม เพื่อเสริมสร้างการพัฒนาและความเจริญเติบโต ทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ กระบวนการศึกษาจึงมีผู้เรียนเป็นเป้าหมายสูงสุดของการพัฒนา เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยให้นักเรียนแต่ละคนได้พัฒนาอย่างเต็มศักยภาพของแต่ละบุคคล จึงต้องให้ความสำคัญกับผู้เรียนตั้งแต่การวางรากฐานการพัฒนาขีดความสามารถด้านต่าง ๆ ที่จะดำรงชีวิตและประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุข (กรมวิชาการ. 2545 : 25)

แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2552- 2559 เจตนารมณ์มุ่งพัฒนาให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ มีคุณธรรมจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมที่มีความเข้มแข็ง มีจิตสำนึกในเกียรติภูมิของความเป็นไทย มีความภูมิใจในความเป็นไทย มีความภูมิใจในชนชาติไทยและปฏิบัติตนตามระบอบประชาธิปไตย เป็นสมาชิกที่ดี เป็นอาสาสมัครและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของคนไทยอนาคตไว้มุ่งหวังให้เกิด มีวินัย มีความซื่อสัตย์สุจริต ขยันอดทน มีจริยธรรม คุณธรรม ความเป็นประชาธิปไตย มีความรับผิดชอบต่อตนเอง และสังคมร่วมในกระบวนการพัฒนามีความเป็นไทย ร่วมอนุรักษ์ และพัฒนาวัฒนธรรมไทย ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551)

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีจึงกำหนดวิสัยทัศน์การเรียนรู้ที่ยึดงานและการแก้ปัญหาเป็นสำคัญบนพื้นฐานของการใช้หลักการและทฤษฎี เป็นสาระการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับงานอาชีพและเทคโนโลยี มีทักษะการทำงาน ทักษะการจัดการ สามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศและเทคโนโลยีต่าง ๆ มาใช้ในการทำงานอย่างถูกต้อง เหมาะสม คุ่มค่า และมีคุณธรรม สร้างและพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือวิธีการใหม่ สามารถทำงานเป็นหมู่คณะ มีนิสัยรักการทำงาน เห็นคุณค่าและมีเจตคติที่ดีต่องานตลอดจนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่เป็นพื้นฐาน ได้แก่ ความขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด และอดทน อันจะนำไปสู่การให้ผู้เรียนสามารถช่วยเหลือตนเอง และพึ่งตนเองได้ตามพระราชดำริหรือ

เศรษฐกิจพอเพียงได้ งานแกะสลักผักและผลไม้เป็นเนื้อหาหนึ่งของสาระการเรียนรู้และเทคโนโลยีงานประดิษฐ์ ในสาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว เป็นงานเกี่ยวกับการทำงานด้านการประดิษฐ์สิ่งของเครื่องใช้ที่เน้นความคิดสร้างสรรค์ โดยเน้นความประณีตสวยงามตามกระบวนการงานประดิษฐ์และเทคโนโลยีเน้นการอนุรักษ์และสืบสานศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีไทย ตามภูมิปัญญาท้องถิ่นและสากลซึ่งจะจัดอยู่ในหลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรสถานศึกษา งานแกะสลักผักและผลไม้ เป็นงานประดิษฐ์จากวัสดุผักผลไม้ที่หาได้ง่ายในท้องถิ่น และเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่บรรพบุรุษของชนชาติไทยได้สืบทอดมายังรุ่นลูกหลานในปัจจุบัน (โรงเรียนบ้านเปลือย (คุรุสภรัควิทยา). 2553 : 45 – 47) เป็นงานประดิษฐ์ที่ทรงคุณค่าในฐานะเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทย เป็นศิลปะที่มีความประณีตงดงาม แสดงถึงความเจริญของสังคมไทยที่มีมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และยังเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทยที่น่าอนุรักษ์ไว้ ผู้ศึกษาได้นำงานแกะสลักผักผลไม้มาบรรจุเป็นส่วนหนึ่งของงานประดิษฐ์สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และได้ทำการสอนมาหลายปี และได้นำหลักสูตรแกนกลางตัวชี้วัดชั้นปี มากำหนดพฤติกรรมบ่งชี้ซึ่งมีอยู่ 3 ข้อ และได้นำกรอบการประเมินตามหลักสูตรสถานศึกษา คือ ชั้นเตรียม ปฏิบัติ ผลงาน กิจนิสัย มาเป็นกรอบการประเมิน เนื่องจากหลักสูตรแกนกลางเนื้อหาสาระมีความกว้างและไม่เป็นรูปทำในการประเมินเกิดปัญหาในการใช้ จากการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาได้กำหนดกรอบประเมินเพื่อให้ง่ายต่อผู้ประเมินในการจัดทำกิจกรรมการเรียนการสอนการจัดกิจกรรมการแกะสลัก ผักผลไม้ ทำให้พบปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างการเรียนการสอนและการประเมินตัดสินการปฏิบัติการแกะสลักผักผลไม้ นักเรียน คือ การตรวจให้คะแนนจะเหมือนกับการตรวจข้อสอบแบบอัดนัยซึ่งขึ้นอยู่กับผู้ตรวจหรือผู้ประเมินอาจมีความลำเอียงขาดความลงเส้นคงวา (สมนึก ภัททิยธนี. 2553 : 56) ไม่ประเมินตามพฤติกรรมตัวบ่งชี้และกรอบการประเมินที่กำหนดตามหลักสูตรสถานศึกษา การแกะสลักผักผลไม้ที่เป็นพฤติกรรมบ่งชี้บอกด้านความสามารถในการทำงานตามขั้นตอน คือ ขั้นตอนการเตรียม ขั้นตอนการปฏิบัติ ขั้นตอนผลงาน ขั้นตอนกิจนิสัย จากพฤติกรรมย่อยของตัวบ่งชี้ที่กำหนด การประเมินไม่ได้มาตรฐานไม่เป็นปรนัย

ความสำคัญของพฤติกรรมตัวบ่งชี้ในการประเมินผลการปฏิบัติงาน (Performance appraisal) ถือว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญของการจัดการเรียนการสอนเป็นดัชนีที่บ่งชี้ที่แสดงถึงความสำเร็จหรือความไม่สำเร็จของการปฏิบัติงาน วิณา สีวากรณ์ (2545 : 19-20) ได้เสนอว่าการประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นกิจกรรมหนึ่งของการประเมินผลการปฏิบัติงานบุคคลซึ่งเป็นเครื่องมือและวิธีการในการพัฒนาสมรรถภาพของผู้ปฏิบัติงานและเพิ่มพูนประสิทธิภาพของ

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นอกจากนี้ ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2545 : 209-301) ได้เสนอว่าการประเมินผลการปฏิบัติงานตามพฤติกรรมตัวบ่งชี้เป็นกระบวนการอย่างหนึ่งในการประเมินคุณภาพในการทำงานและความสำเร็จว่ามีประสิทธิภาพเพียงใดการประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นสิ่งที่มีความสำคัญในการจัดการเรียนการสอน ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรต้องติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน โดยกำหนดตัวบ่งชี้ (Indicators) ตามพฤติกรรมบ่งชี้เพื่อบ่งบอกสภาพการปฏิบัติงานได้อย่างชัดเจน และก่อให้เกิดการตัดสินใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงานนั้น ได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้พฤติกรรมตัวบ่งชี้ยังเป็นเครื่องมือในการเตือนเมื่อผลที่เกิดขึ้นผิดไปจากสภาพการณ์ที่พึงประสงค์เพราะพฤติกรรมตัวบ่งชี้จะช่วยลดปริมาณข้อผิดพลาดให้น้อยลง และอยู่ในสัดส่วนที่จะวินิจฉัยแก้ไขปัญหาได้ (ชินภัทร ภูมิรัตน. 2545) พฤติกรรมตัวบ่งชี้จึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญในการประเมินผลการปฏิบัติงาน ผู้วิจัยจึงพัฒนาพฤติกรรมตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินการแกะสลักผักผลไม้ เพื่อนำไปประเมินผลตรงตามสภาพที่เป็นจริงนั้นเป็นสิ่งสำคัญ โดยเน้นการศึกษาข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ครอบคลุมการสนทนากับผู้เชี่ยวชาญการอบคุณลักษณะองค์ประกอบในการปฏิบัติงานการแกะสลักผักผลไม้ การกำหนดพฤติกรรมตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมิน จึงจำเป็นต้องอาศัยการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ชินภัทร ภูมิรัตน. 2545) ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการศึกษาเอกสารและผลงานวิจัยของผู้ที่เกี่ยวข้องกับตัวบ่งชี้ รุ่งรังสี วิบูลชัย (2544) ออมรัตน์ ทรรศนียากร (2545) อัจฉรา อนุรักษ์สมบัติ (2546) เพ็ญจิตร์ ดีปักษ์ (2550) และเพชรมณี วิริยะสืบพงศ์ (2545) มาสังเคราะห์ร่วมกับผลการสนทนากลุ่มกับผู้เชี่ยวชาญครูกลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี เพื่อกำหนดพฤติกรรมบ่งชี้ตามกรอบการประเมินแล้วนำมาพัฒนาได้พฤติกรรมตัวบ่งชี้และเกณฑ์ประเมินตัวบ่งชี้การแกะสลักผักผลไม้

ปัจจุบันการพัฒนาพฤติกรรมบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินผลภาคปฏิบัติมีความยุ่งยากประการหนึ่ง คือ การตรวจให้คะแนนจะเหมือนกับการตรวจข้อสอบแบบอัตนัย ซึ่งขึ้นอยู่กับผู้ตรวจหรือผู้ประเมินอาจมีความลำเอียง ขาดความคงเส้นคงวา พฤติกรรมตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญในการประเมินผลการปฏิบัติงาน ผู้วิจัยจึงพัฒนาพฤติกรรมตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินทักษะการแกะสลักผักผลไม้ขึ้นเพื่อนำไปประเมินผลได้ตรงตามสภาพที่เป็นจริงนั้นเป็นสิ่งสำคัญ โดยเน้นการศึกษาข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ครอบคลุมองค์ประกอบในการปฏิบัติงาน การกำหนดพฤติกรรมตัวบ่งชี้และเกณฑ์ประเมินจึงจำเป็นต้องอาศัยการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาสังเคราะห์ร่วมกับผลการสนทนากลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพฤติกรรมตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินการแกะสลักผักผลไม้

นอกจากนั้นการได้มาของตัวบ่งชี้และเกณฑ์ประเมินการแกะสลักผักผลไม้ ดังกล่าวยังได้นำตัว
 พฤติกรรมบ่งชี้การประเมินมาพัฒนาโดยใช้แนวทางการวิจัย ในกระบวนการสร้างแบบ
 ประเมินประเภทนี้จึงต้องมีการตรวจสอบความเชื่อมั่นของผู้ประเมิน โดยให้ผู้ประเมินตั้งแต่ 5
 คน ขึ้นไปประเมิน การปฏิบัติของแต่ละคนหรือเป็นกลุ่มในกลุ่มเดิม แล้วนำผลที่ได้มาหาความ
 เชื่อมั่นของผู้ประเมิน ซึ่งก็คือความสอดคล้องในการประเมินนั่นเอง (บุญชม ศรีสะอาด. 2545
 : 61) การตรวจให้คะแนนภาคปฏิบัติตามพฤติกรรมตัวบ่งชี้ที่ต้นนี้ จึงมีความจำเป็นที่จะต้อง
 พัฒนาพฤติกรรมตัวบ่งชี้การแกะสลักผักผลไม้ เพื่อพิจารณาขั้นตอน การปฏิบัติและผลงาน
 การปฏิบัติตามพฤติกรรมตัวบ่งชี้ ซึ่งควรพิจารณาอย่างรอบคอบทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ
 เมื่อสร้างแบบประเมินแล้วก็ควรตั้งเกณฑ์ตัวบ่งชี้ในการตรวจให้คะแนนอย่างชัดเจน โดย
 กำหนดรายละเอียดข้อรายการต่างๆ ที่ใช้พิจารณาในการให้คะแนนไว้อย่างเหมาะสมครบถ้วน

จากเหตุผลข้างต้นที่กล่าวมาจะเห็นว่าปัญหาการวัดประเมินตามตัวพฤติกรรมบ่งชี้
 ภาคปฏิบัติการแกะสลักผักผลไม้ของนักเรียนมีความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
 เครื่องมือที่ใช้จะต้องมีคุณภาพเพื่อนำไปใช้การวัดประเมินผลตามพฤติกรรมตัวบ่งชี้แกะสลักผัก
 ผลไม้ ให้สอดคล้องกับลักษณะของพฤติกรรมบ่งชี้ที่ต้องการวัด และลักษณะการจัดกิจกรรม
 การเรียนการสอนที่เน้นการปฏิบัติจริง การพัฒนาพฤติกรรมตัวบ่งชี้การแกะสลักผักผลไม้จึง
 เป็นเครื่องมือที่มีความจำเป็นและสำคัญต่อกระบวนการพัฒนาพฤติกรรมตัวบ่งชี้การแกะสลัก
 ผักผลไม้ ได้เป็นอย่างดีไม่ว่าจะเป็น ขั้นตอนเตรียม การปฏิบัติ ผลงาน และกิจนิสัย เพื่อให้เกิด
 การพัฒนาด้านการคิดริเริ่มสร้างสรรค์เกิดทักษะในการปฏิบัติงานแกะสลักผักผลไม้ ผู้วิจัยจึง
 สนใจที่จะพัฒนาพฤติกรรมตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินการแกะสลักผักผลไม้ สำหรับ
 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อให้นักเรียนได้รับการประเมินตามคุณลักษณะพฤติกรรม
 บ่งชี้การแกะสลักผักผลไม้ตามสภาพจริง อีกทั้งช่วยให้ครูผู้สอนสามารถนำไปปรับปรุงและ
 พัฒนาการจัดการเรียนการสอน นำไปใช้ในการวัดประเมินพฤติกรรมตัวบ่งชี้การแกะสลักผัก
 ผลไม้ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้และเทคนิควิธีต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาพฤติกรรมตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินการแกะสลักผักผลไม้
 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2
2. เพื่อหาคุณภาพของแบบประเมินตัวบ่งชี้การแกะสลักผักผลไม้ สำหรับนักเรียน
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ความตรง ความเชื่อมั่น

ของผู้ประเมิน (RAI) และมาตรฐานการประเมินด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ ด้านความถูกต้อง และด้านความเป็นประโยชน์

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการพัฒนาพฤติกรรมตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินการแกะสลักผักผลไม้การแกะสลักผักผลไม้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาพฤติกรรมตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินการแกะสลักผักผลไม้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้อาชีพและเทคโนโลยี สาระการเรียนรู้แกนกลางและสาระการเรียนรู้สถานศึกษาได้กำหนดกรอบการประเมินการแกะสลักผักผลไม้ตามหลักสูตรสถานศึกษา ได้ 4 ด้าน ดังนี้

1.1 ด้านขั้นการเตรียมวัสดุอุปกรณ์ในการทำงานถูกต้องตามกระบวนการทำงาน

1.2 ด้านการปฏิบัติใช้ทักษะการจัดการในการทำงาน อย่างเป็นระบบ ตามขั้นตอนการทำงาน ประณีตและมี ความคิดสร้างสรรค์

1.3 ด้านผลงานการปฏิบัติงานอย่างรอบคอบมีความคิดสร้างสรรค์ ประณีตละเอียดสวยงามในด้านของผลงาน

1.4 ด้านกิจนิสัยมีจิตสำนึกในการใช้พลังงานและทรัพยากรอย่างประหยัด คุ้มค่ารักษาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

2. มาตรฐานการประเมินในด้านความเหมาะสมและด้านความเป็นไปได้ของตัวบ่งชี้การประเมินการแกะสลักผักผลไม้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้อาชีพและเทคโนโลยีที่ทำการสอนการแกะสลักผักผลไม้ และมีประสบการณ์การสอนมาไม่ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 10 คน โรงเรียนในเขตอำเภอสวรรณภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างในการสนทนา โดยพิจารณา จากประสบการณ์การทำงานเป็นครูผู้สอนด้านการ

แกะสลักผักผลไม้และเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยไม่อาศัยหลักความน่าจะเป็นด้วยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง แบบเจาะจง (Purposive sampling)

ขอบเขตระยะเวลา

ในการดำเนินการวิจัย คือ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554

ขั้นตอนที่ 2 เพื่อหาคุณภาพของแบบประเมินพฤติกรรมตัวบ่งชี้การแกะสลักผักผลไม้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ความตรง ความเชื่อมั่นของผู้ประเมิน(RAI) และมาตรฐานการประเมินด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ ด้านความถูกต้อง และด้านความเป็นประโยชน์

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การคุณภาพประเมินพฤติกรรมตัวบ่งชี้การแกะสลักผักผลไม้ในด้านความถูกต้อง ครอบคลุม และด้านความเป็นประโยชน์ของพฤติกรรมตัวบ่งชี้การประเมิน

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษามี ดังนี้ คือ

1.1 ประชากร คือ

ครูผู้สอนกลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี ที่ทำการสอนอยู่ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนในเขตอำเภอสุวรรณภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 จำนวน 78 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1409 คน จาก 78 โรงเรียน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ

ครูผู้สอนกลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี ที่ทำการสอนอยู่ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนในเขตอำเภอสุวรรณภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 จำนวน 5 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านเปลือย (ครูสรรควิทยา) จำนวน 20 คน โดยวิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. พฤติกรรมตัวบ่งชี้ หมายถึง สิ่งที่ดีหรือบ่งบอกถึงคุณลักษณะพฤติกรรมความสามารถในการแกะสลักผักผลไม้การปฏิบัติจริง โดยกำหนดองค์ประกอบ และตัวบ่งชี้หรือพฤติกรรมบ่งชี้จากการศึกษาเอกสาร เอกสารวิชาการ และงานวิจัย การสนทนากลุ่ม

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยผู้วิจัยใช้กรอบความคิดตัวบ่งชี้ตามตัวชี้วัดชั้นปี มาตรฐาน
สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัวสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 รายบุคคล ตาม
หลักสูตรแกนกลางพุทธศักราช 2551 และกำหนดกรอบการประเมินตามหลักสูตรสถานศึกษา
4 ด้านการเตรียม ปฏิบัติ ผลงาน และกิจนิสัย

2. การแกะสลักผักและผลไม้ (Carved fruits and vegetables) หมายถึง การนำผัก
และผลไม้ การสีกัด เจียร ถาก ตัด แต่ง ดูน ชูค หรือชีควัสดูบางชนิด ให้เกิดสิ่งประดิษฐ์หรือ
ลวดลายที่สวยงามตามที่ออกแบบสร้างสรรค์ไว้ มีจุดประสงค์เพื่อใช้เป็นงานศิลปะหรืองาน
ตกแต่ง

3. แบบประเมินภาคปฏิบัติ หมายถึง แบบประเมินความสามารถในการปฏิบัติงาน
การแกะสลักผักผลไม้ตามตัวบ่งชี้ที่กำหนดและผลงานที่เกิดขึ้นอย่างมีขั้นตอนมีวิธีการและ
ความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพเป็นรายบุคคลหรือ กลุ่มย่อย ซึ่งผู้ประเมินสามารถวัดได้ตาม
ขั้นตอนภาคปฏิบัติ ขั้นเตรียม ขั้นปฏิบัติ ขั้นผลงาน และขั้นกิจนิสัย ตามเกณฑ์ตัวบ่งชี้
การแกะสลักผักผลไม้ที่ผู้ประเมินสร้างขึ้นตามกรอบการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา

4. การพัฒนาพฤติกรรมบ่งชี้การแกะสลักผักและผลไม้ หมายถึง การพัฒนา
พฤติกรรมบ่งชี้การแกะสลักผักและผลไม้ ความสามารถในการแกะสลักผักและผลไม้
สร้างสรรค์สิ่งประดิษฐ์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 รายบุคคล ตามหลักสูตร
แกนกลางพุทธศักราช 2551 แบบประเมินเป็นแบบชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่วัด
และประเมินทั้งขั้นเตรียม ขั้นปฏิบัติ ขั้นผลงาน และขั้นกิจนิสัย ตามแบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้าง
ขึ้นตามกรอบการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาโดยผู้ครูเป็นผู้ประเมิน

4.1 พฤติกรรมบ่งชี้ขั้นเตรียม หมายถึง การประเมินความพร้อมในการจัดเตรียม
วัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสม กับการแกะสลักผักและผลไม้

4.2 พฤติกรรมบ่งชี้ขั้นปฏิบัติงาน หมายถึง การประเมินขณะสร้างสรรค์ผลงาน
แกะสลักผักและผลไม้ ทั้งการออกแบบร่าง ทักษะการปฏิบัติ และทักษะในการใช้วัสดุอุปกรณ์
อย่างถูกต้องตามขั้นตอนไปงาน

4.3 พฤติกรรมบ่งชี้ขั้นผลงาน หมายถึง การประเมินคุณค่าผลงานการแกะสลัก
ผักและผลไม้ทั้งความสวยงาม ความประณีต สวยงามละเอียด เสร็จทันเวลาตามที่กำหนด

4.4 พฤติกรรมบ่งชี้ขั้นกิจนิสัย การทำความสะอาด การเก็บวัสดุอุปกรณ์
การรักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่นในการปฏิบัติ การใช้ประโยชน์ให้คุ้มค่า
ประหยัด

5. ความเป็นมาตรฐานด้านความเหมาะสม หมายถึง มาตรฐานที่ต้องการประกันว่า ชุดประเมินผลการเรียนรู้ที่สร้างและพัฒนาได้ทำอย่างเหมาะสม ตามกฎ ระเบียบ จรรยาบรรณ มีการคำนึงถึงสวัสดิภาพของผู้เกี่ยวข้องในการประเมิน และผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการประเมิน

6. ความเป็นมาตรฐานด้านความเป็นไปได้ หมายถึง มาตรฐานที่ต้องการประกันว่า ชุดประเมินผลการเรียนรู้ที่สร้างและพัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง เหมาะสมกับสถานการณ์ ปฏิบัติได้ ยอมรับได้ ประหยัดและคุ้มค่า ของชุดประเมินผลการเรียนรู้

7. ความเป็นมาตรฐานด้านความถูกต้อง หมายถึง มาตรฐานที่ต้องการประกันว่า การประเมินโดยชุดประเมินผลการเรียนรู้ที่สร้างและพัฒนาขึ้นมีการใช้เทคนิคที่เหมาะสม เพื่อให้ได้ข้อสรุป ข้อค้นพบ และสารสนเทศที่เพียงพอสำหรับตัดสินคุณค่าที่ประเมิน

8. ความเป็นมาตรฐานด้านความประ โยชน์ หมายถึง มาตรฐานที่ต้องการประกันว่า การประเมินโดยชุดประเมินผลการเรียนรู้ที่สร้างและพัฒนาขึ้นสามารถตอบสนองต่อความต้องการใช้สารสนเทศของผู้เกี่ยวข้องอย่างครอบคลุม ทันเวลา

9. เกณฑ์การให้คะแนน หมายถึง คุณลักษณะระดับของพฤติกรรมที่ใช้ในการตัดสินความสำเร็จของการดำเนินงานการแกะสลักผักผลไม้ตามตัวบ่งชี้ที่กำหนดตามระดับพฤติกรรมย่อย แบบประเมินเป็นแบบชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่วัดและประเมินตามตัวบ่งชี้ตามแบบประเมินตัวบ่งชี้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยครูผู้สอนเป็นผู้ประเมินด้าน

10. คุณภาพของแบบประเมินภาคปฏิบัติงานประดิษฐ์กลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี หมายถึง คุณลักษณะของแบบประเมินภาคปฏิบัติ ดังนี้

10.1 ความเที่ยงตรงของแบบประเมินภาคปฏิบัติ หมายถึง คุณภาพของแบบประเมินที่สร้างขึ้นเพื่อประเมินผลการปฏิบัติ ได้ตรงตามเป้าหมายที่ต้องการประเมิน โดยพิจารณาจากค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ (IOC : Index of Congruence) ต้องมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 ซึ่งคำนวณหาค่าโดยสูตรของโรวินีลลีและแฮมเบิลตัน (สมนึก ภัททิยชนี. 2553 : 220)

10.2 ค่าความเชื่อมั่นของผู้ประเมิน หมายถึง ระดับความสอดคล้องของการให้คะแนนของผู้ประเมินด้วยคะแนนที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งตรวจสอบ โดยการใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้ประเมิน 5 คน คำนวณค่าโดยใช้สูตร RAI (Rater Agreement Indexes) ของเบอร์รี่ – สตีล และคณะ

10.3 แบบประเมินด้านความเหมาะสม และด้านความเป็นไปได้ หมายถึง แบบตรวจสอบคุณภาพและความเป็นมาตรฐานของแบบประเมินผลด้านความเหมาะสมและ ความเป็นไปได้ มีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า (Rating Scales) ซึ่งประเมิน โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน

10.4 แบบประเมินด้านความถูกต้อง และด้านความเป็นประโยชน์ หมายถึง แบบตรวจสอบคุณภาพและความเป็นมาตรฐานของแบบประเมินผลด้านความถูกต้อง และ ด้านความเป็นประโยชน์ มีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า (Rating Scales) ซึ่งประเมิน โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ซึ่งทดลองใช้แบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น กับนักเรียนจำนวน 20 คน

11. ผู้เชี่ยวชาญ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถด้านงานประดิษฐ์การแกะสลักผัก และผลไม้ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานอย่างน้อย 10 ปี จำนวน 10 คน เป็นผู้ที่กำหนด พิจารณาพฤติกรรมบ่งชี้/เกณฑ์การให้คะแนน โดยการสนทนากลุ่ม

กลุ่มที่ 2 ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการวัดผล การศึกษาที่มีประสบการณ์การทำงาน อย่างน้อย 5 ปี จำนวน 5 คน เป็นตรวจสอบความ เหมาะสมความเป็นไปได้และผู้พิจารณาคุณภาพของเครื่องมือ

12. ผู้ประเมิน หมายถึง อาจารย์ผู้สอนที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ การสอนทางงานประดิษฐ์การแกะสลักผักและผลไม้อย่างน้อย 5 ปี ที่อาสาสมัครใจประเมิน จำนวน 5 คนละประเมินตรวจสอบความถูกต้องและความเป็นประโยชน์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ครู ได้แนวทางในการประเมินผลตามมาตรฐานแบบตัวบ่งชี้ พร้อมทั้งนำข้อมูลที่ได้ ไปใช้ในการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนต่อไป

2. ตัวนักเรียน ได้รับการประเมินตามพฤติกรรมตัวบ่งชี้การแกะสลักผักผลไม้ อย่าง ยุติธรรมและตามสภาพจริงสามารถทราบผลการปฏิบัติงานของตนเพื่อเป็นแนวทางใน การพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานให้ดีขึ้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 หลักสูตรสถานศึกษา มาตรฐานการศึกษา ตัวบ่งชี้ ด้านผู้เรียน และแนวคิด ทฤษฎีงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วได้จัดแนวทางตัวบ่งชี้การแกะสลักผักผลไม้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิด ในการวิจัยดังนี้

แผนภาพที่ 1 แสดงขั้นตอนตามกรอบแนวคิดในการวิจัย